

Onderwijs uit de Bron

De toekomst van het christelijk onderwijs ziet Ewald Mackay, historicus en docent, niet rooskleurig in. Bedreigingen zijn er zowel van binnenuit als van buitenaf. Maar dat is geen reden om te somberen, eerder om wakker te worden. **'De overheid zal het ons niet gemakkelijk maken en dat kan heilzaam zijn voor een innerlijke loutering.'**

Ewald Mackay werkt als docent op de hogeschool 'Driestar Educatief' in Gouda, waar hij cultuurgeschiedenis en filosofie geeft. Eerder werkte hij in het middelbaar onderwijs. Over christelijk onderwijs heeft hij uitgesproken opvattingen. 'Christelijk onderwijs begint bij God en eindigt bij God', stelt hij. 'Het is niet alleen de dagopening of kerstviering, maar ook de verbinding van de inhoud van de schoolvakken met Hem die al deze facetten van

de werkelijkheid schiep en erop betrokken is. Elk vak is een venster op de hemel.'

Elk vak is een venster op de hemel

'Als docent heb ik geleerd dat ik niet voor mezelf voor de klas sta, maar voor de Ander en de anderen: God en de naaste. Als ik afhankelijk ben van Hem, weerspiegel ik dat, naar ik hoop, ook voor de studenten of leerlingen. Dan kan ik ook lesgeven over de werkelijkheid die, ondanks alle kwaad en lijden, in al wat goed en schoon is God weerspiegelt. De leraar is de leerling die het doorvertelt aan de andere leerlingen. Daarbij is het belangrijk dat je de leerlingen ziet staan. Neem ze serieus, treedt ze liefdevol en gestreng tegemoet – en niet onverschillig en toegeeflijk – en probeer de diepte en het wezen der dingen te vinden.'

Naar de bron

Het klinkt als een hoog ideaal. Kun je zo'n houding wel vasthouden in de drukte van alledag? 'Dat is niet gemakkelijk en zo'n houding hoeft er ook niet altijd te zijn. We zijn geen robots, maar mensen. Ups en downs zijn onvermijdelijk. Je moet vooral eerlijk zijn. Dan kunnen de studenten of

leerlingen je weer raken of uit je put trekken, dat heb ik meermalen ervaren. Je moet wel proberen om zelf altijd weer rust en stilte te vinden na een drukke dag, zodat je zelf weer vervuld kan worden. Zoals een Afrikaans gezegde luidt: Wie water geeft, moet zelf naar de bron gaan.'

De historicus merkt dat het christelijk onderwijs wordt bedreigd en er steeds weer nieuwe gevaren opduiken. 'Eerst hadden we het Studiehuis waarin kennis werd verwaarloosd, nu hebben we de reactie en dat is gewoon weer de oude Mulo: stampen en africhten. Blijkbaar kunnen we in dit land nooit een diep en heilzaam midden vinden: wezenlijke, innerlijke kennis die geworteld is. Als je eenmaal wezenlijk kent, dan wil je ook alles weten. Ik ben zeer sceptisch over deze hele kenniseconomie-waan. Ik vind het ook jammer dat christelijke scholen er zo makkelijk in meegaan, uit vreugde dat het Studiehuis ter ziele is, maar het is lood om oud ijzer, dat zouden ze moeten zien!'

Immense rijkdom

In zijn boek 'Het grote huis', dat deels over christelijk onderwijs gaat, benadrukt Mackay dat leerlingen hun plaats moeten kennen in de geschiedenis. Onderwijs kan het besef aanwakkeren dat je als christen in een eeuwenoude traditie staat, een 'groot verhaal'.

Is het een reëel gevaar dat christenen vandaag hun wortels en geschiedenis vergeten? 'Zeker. Wij leven zeer sterk in het heden. Een i-Pad van een jaar oud geldt als prehistorisch.'

Een i-Pad van een jaar oud geldt als prehistorisch

'Veel christenen denken dat het wel meevalt met die sociale media, zolang je er geen immorele dingen op bekijkt, maar dat is niet waar. Je gaat anders denken en zelfs je hersenstructuur schijnt te veranderen. Ik merk het ook bij de studenten, ze krijgen steeds meer moeite met een tekst die uit lange zinnen bestaat en een flink aantal pagina's omvat. Ik ben niet per definitie tegen sociale media, maar als die media de enige bron van je wereldbeeld zijn, dan gaat er iets goed fout. Dan sluit je langzaam maar zeker de deur voor de traditie der eeuwen.'

Het geloof tilt ons op uit het platte heden

'Het kost immers moeite om daarin door te dringen. Het christelijke geloof is nu juist naar zijn inhoud historisch. God handelt in schepping en geschiedenis. Hij gaat een weg door de tijd. Hij bouwt een Kerk die als een wolk van getuigen rondom ons is. Dat tilt ons op uit het platte heden en voert ons mee naar de eeuwen waarin onze voorouders hebben geleefd en geworsteld. Het is een immense rijkdom voor onze ziel om daar te vertoeven en om er kracht uit te putten voor vandaag.'

Klein wereldje

Ondanks de bedreigingen die Mackay ziet voor christelijk onderwijs, voelt hij weinig voor thuison-

Mackay: 'Ik ben zeer sceptisch over de kenniseconomie-waan.'

derwijs, waarvoor een groeiende groep christenouders in Nederland kiest. 'Ik begrijp het op zichzelf wel, je wilt je kinderen niet blootstellen aan de dominante seculiere cultuur, maar ik zou er zelf niet voor kiezen. Ik denk dat je beter zelf je kinderen heel goed moet wapenen en bewust maken en ze dan tegelijk naar school moet laten gaan. Anders leven ze wel in een heel klein wereldje en dat kan ongezond worden en sekteachtige vormen aannemen, zowel theologisch als psychologisch. Ik geloof meer in een sterk Huis van het geloof met open vensters op de wereld. In de vroege Kerk ging het ook op die manier.'

Laat scholen weer echt staan voor hun naam

Dat staatssecretaris Dekker scholen wil vrijlaten om 'van kleur te verschieten', noemt Mackay 'erg,

maar ook goed'. 'Als een school geen echte kleur meer heeft, laat zij dan de naam "christelijk" van de gevel halen. Daarmee voorkom je het makkelijke gelijk van links- en rechts-seculier Nederland dat zegt dat er bijna geen verschil meer is tussen openbaar en christelijk onderwijs. Wat mij betreft blijven dan de scholen over die echt staan voor hun naam. Dan kun je ook beter de discussie voeren over de onderwijsvrijheid.' 'De overheid zal het ons niet gemakkelijk maken', verwacht Mackay. 'Maar misschien is dat wel goed voor ons: dat plaatst ons het mes op de keel en dat kan heel heilzaam zijn voor een innerlijke loutering. De grootste uitdaging voor christelijke scholen is dat ze frank en vrij, niet geregeerd door angst voor geldverlies of wat ook, een eigen werkelijk christelijke pedagogiek bouwen en voorleven. En dat voor het grote doel: dat de jongere generatie wordt aangeraakt door Gods heil en licht.' ◻

Dr. Ewald Mackay

HET GROTE HUIS

Christelijke geloofstraditie in een (post)moderne wereld

Het Grote Huis. Christelijke geloofstraditie in een (post)moderne wereld, door dr. Ewald Mackay, 128 blz., € 9,95. Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, 2013.